

«голубе» хутро, то 8% поголів'я представлено сріблясто-голубими норками. Господарство щороку реалізує понад 50 тис. шкурок норки.

Народжується приплоду у розрахунку на 1 самку 4,25 щеняти, а діловий вихід складає 3,89 щеняти на самку. У розрізі кольорових форм на самку, відповідно, отримали: сріблясто-голубі – 4,3 та 3,91; сканбраун – 4,2 та 3,88 щеняти на 1 самку. Збереженість молодняку норок знаходиться на рівні 90-91%, причому на 1 % вона вища у сріблясто-голубих. Окрім відмінностей у відтворних здатностях норок, має місце і різниця у показниках росту норчат цих кольорових форм. З огляду на це нами вивчено динаміку живої маси молодняку від його відсадження до 6-міс. віку (з 1.07 до 1.10) шляхом щомісячного зважування контрольної групи щенят.

Аналіз динаміки живої маси молодняку норок свідчить про те, що у СТОВ «Баришівський звіроплемгосп» він росте і розвивається відповідно до загальних закономірностей, характерним норкам. Станом на 1 липня сріблясто-голубі норчята випереджають за живою масою норчат-сканбраун – на 18,6 % самочки (жива маса, відповідно, – 747 і 630 г) і на 19,9 % самці (1024 і 854 г). У перші два місяці середньодобові прирости були на рівні 10-14 г у сканбраун і 12-17 г у сріблясто-голубих. Це свідчить про те, що до відсадження вищу інтенсивність росту мають сріблясто-голубі норки. У липні середньодобовий приріст усіх норок знижується (до 9 г у ♀ і 13-15 г у ♂) внаслідок стресу від відсадження, зміни умов утримання і годівлі. У наступний місяць ріст інтенсифікується у самочок обох груп незначно – на 1 г, а самців сканбраун у 1,7 рази (до 22 г), а сріблясто-голубих – у 1,5 рази (до 23 г). За весь цей період сріблясто-голубий молодняк випереджає у рості сканбраун: ♀ – на 10,8 %, ♂ – на 17,1 %.

У вересні закономірність росту і розвитку дещо змінюється: у молодняку сканбраун продовжується інтенсифікація росту на 3(♀)-2(♂) г, а у сріблясто-голубого, навпаки, значно сповільнився – у ♀ на 2 г, у ♂ – на 10 г. Внаслідок цього станом на 1 жовтня молодняк сканбраун досягнув живої маси 1582 г (♀) і 2611 г (♂) і став важчим від сріблясто-голубого, відповідно, на 1,1 та 0,6 %. По-суті вони зрівнялись у живій масі.

Таким чином, аналіз відтворних здатностей норок і динаміки росту молодняку сканбраун і сріблясто-голубий підтверджує доцільність вирощування норок обох кольорових груп для виробництва цінного хутра.

УДК 636.2.034.003.13

КОСІОР Л.Т., канд. с.-г. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

МОЛОЧНА ПРОДУКТИВНІСТЬ КОРІВ ЗА РІЗНИХ СПОСОБІВ УТРИМАННЯ ТА ДОЇННЯ

Сьогодні на великих молочних фермах впроваджують прогресивні технології виробництва молока, що базуються на безприв'язному утриманні корів і доїнні в спеціалізованих молочних залах. Такі технології дають змогу зменшити затрати праці на процес доїння, знизити собівартість та підвищити якість виробленого молока. За такої технології особливе місце займає вивчення впливу зміни технології доїння і доїльного обладнання на при переведення корів з родильного відділення в основне стадо з використанням різних технологій призводить до зниження молочної продуктивності у перші дні до 15%.

Метою наших досліджень було вивчення зміни молочної продуктивності корів при переведенні їх з родильного відділення в загальне дійне стадо залежно від рівня удою. Дослідження проводили в СТОВ «Острійківське» Білоцерківського району Київської області в стаді корів української чорнорябої молочної породи з середньорічним удоєм більше 7 тис. кг молока за лактацію від однієї корови при безприв'язному утриманні в боксах. Годівля здійснюється з кормового столу, доїння на доїльній установці «Карусель». Піддослідних корів за 5-7 днів до отелення переводили в родильне відділення, де їх утримували на прив'язі. Доїли новотільних корів переносними апаратами у відра. На 16-20 день після отелення корів переводили в загальне дійне стадо з безприв'язним утриманням в боксах і доїн-

ням на автоматизованій установці «Карусель». Піддослідних корів в родильному відділенні розділили на три групи за продуктивністю. Упродовж 15 останніх днів перебування корів в родильному відділенні фіксували їх добовий удій. Після переведення корів в основне стадо впродовж 20 днів за допомогою електронно-обчислювальної системи також фіксували добовий удій.

Аналізуючи результати досліджень, слід відмітити, що у корів після переведення із родильного відділення в загальне дійне стадо в перші дні удої значно знизилась порівняно із тими що були досягнуті у родильному відділенні. Зниження молочної продуктивності можна пояснити впливом стресових факторів, таких як зміна технології утримання та доїння, перехід із індивідуального обслуговування на групове. У корів I групи з добовим надоем до 25 кг молока в родильному відділенні при переведенні в загальне дійне стадо удій знизився в перший день на 2,4 кг, або 18%. Корови першої групи меншою мірою реагували на зміну умов утримання і доїння, і на 10 день досягли рівня досягнутого у родильному відділенні із поступовим їх збільшенням. Аналогічна закономірність спостерігається і у корів другої групи. Корови третьої групи із середньодобовим удоєм більше 36 кг більш чутливо реагували на зміну умов утримання і доїння, та не досягли удою отриманого в родильному відділенні і на 40 день перебування в загальному дійному стаді. Аналізуючи динаміку середньодобових удоїв піддослідних груп, слід відмітити, що зниження молочної продуктивності відбувається в перший день після переведення із родильного відділення в загальне дійне стадо у всіх дослідних групах в середньому на 19%. Отже, в умовах безприв'язного утримання і доїння в спеціалізованих доїльних залах необхідно застосовувати ідентичні умови для тварин як в родильному відділенні, так і в основному стаді.

УДК 636.2.083.312.2

ЛІСКОВИЧ В.А., канд. с.-г. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

МОЛОЧНА ПРОДУКТИВНІСТЬ КОРІВ РІЗНОЇ СТРЕСОСТІЙКОСТІ

Сучасні методи ведення промислового тваринництва передбачають використання машин та механізмів, різних умов утримання та годівлі, що суперечать природним фізіологічним особливостям тварин. Через це частина тварин не здатна пристосуватись до дії різних за величиною та інтенсивністю несприятливих чинників – стрес-факторів.

Тому вивчення стресостійкості корів та її вплив на молочну продуктивність, а також практичне використання даного показника при удосконаленні технології виробництва молока є актуальним завданням.

Дослідження проводили на поголів'ї корів – української чорно-рябої молочної породи в товаристві з обмеженою відповідальністю "Мейк Агро" Смілянського району Черкаської області. Для проведення досліджень були відібрані 25 корів на 3-5 місяці лактації з надоем 12–16 кг. Корів доїли тричі на день в доїльному залі на доїльній установці типу "Ялинка".

Визначення типів стресостійкості корів проводили за методикою розробленою Е.П. Кокориною зі співавторами, що ґрунтується на визначенні інтенсивності гальмування умовного і безумовного компонентів рефлексу молоковіддачі внаслідок дії стрес-фактора. Як стрес-фактор, що викликає гальмування рефлексу молоковіддачі використовували переддоїльну підготовку та доїння корів "чужою" дояркою.

Після визначення стрес-чутливості сформували три групи корів з різною стресостійкістю: 1) високої стресостійкості – в яких відсутнє гальмування молоковіддачі, або воно було незначним; 2) середньої стресостійкості протягом 2–3-х доїнь; 3) низької стресостійкості – 4-х і більше.

Після проведення тестування піддослідних корів встановили, що 9 гол. (36 %) мали високий, 12 гол. (48 %) середній і 4 гол. (16 %) низький тип стресостійкості. Найвищі надої під час контрольних доїнь були в корів з високим рівнем стресостійкості 15,1 кг, а від тварин з низькою стійкістю отримали всього 12,2 кг, що менше на 19,3 %.